

Editoriaal

Marieke Dewitte

W e zijn alweer toe aan het laatste nummer van het jaar 2022. Een jaar waarin de COVID-crisis eindelijk naar de achtergrond verdween, maar waarin helaas ook nieuwe crisissen opdoken; oorlog, energie, inflatie, boze boeren, klimaat, ... We hebben de nodige portie veerkracht nodig in deze tijden.

Maar goed, dat we veerkrachtig zijn, is gebleken uit de vele nieuwe initiatieven, andere manieren van werk(invullingen) en inzichten die uit deze crisis voortkwamen. Het veld herstelt zich weer en keert terug naar 'normaal', zowel in de praktijk (al lijken de wachtlijsten en werkdruk hoger dan ooit) als in onderzoek. Er zijn terug *real life* meetings en congressen, alsook informeel overleg en de zo gemiste koffiepauzes. Al blijkt *Zoom* voor velen toch een blijver te zijn, helaas eerder als een extra vergaderoptie dan ter vervanging van. Sommigen (waaronder soms ook mezelf) geraken daardoor stilaan *overzoomed*. Maar laat ons positief blijven! Na twee jaar voorzichtig plannen, *last-minute* annuleringen, uitstel en afstel, draait de congres-molen ondertussen weer op volle toeren. Dat maakte mijn reisschema van de voorbije maanden alvast heel duidelijk.

Terwijl ik deze editorial schrijf, ben ik net terug uit Colombia waar ik de *General Assembly meeting* van de *International Planned Parenthood Federation* (IPPF) mocht bijwonen als afgevaardigde van de Belgische Federatie voor Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten. Het voelde als een familiaal wederzien en warm welkom, in een 'eindelijk-kan-het weer', uitgelaten sfeer, binnen een kleurrijk en muzikaal kader. *The real Latin American vibe*. Drie dagen van gezamenlijke reflectie, terugblikken, strategiebepaling en toekomstplannen. Er was een duidelijke oproep om jongeren meer te betrekken in het beleid en de uitrol van de activiteiten van IPPF, alsook in de *rebranding* van de organisatie. Dat IPPF wil afstand nemen van enige controverse in het verleden en een nieuwe wind wil laat waaien, is duidelijk. Co-creatie is een kernwoord binnen het nieuwe beleid, alsook intersectionaliteit, *digital health*, diversiteit en inclusiviteit, *comprehensive sex education*, *accountability*, transparantie, en dit alles met bijzondere aandacht voor een sterk anti-racisme beleid. Hoewel ik deze doelstellingen alleen maar kan onderschrijven, mis ik enige concreetheid en duidelijke actieplannen. Het blijft nog vaag hoe deze strategie zal worden vormgegeven in de toekomst. Maar als ik het activisme en enthousiasme van alle *Member Associations*, alsook de gemoedelijke sfeer, warmte, vriendschappelijkheid en sterke verbondenheid die zo sterk leefde tijdens de *General Assembly* overschouw, dan wordt mijn kritische

blik overstemd door hoop en geloof, mits een gezonde portie naïviteit en idealisme. Na de meeting nam ik de gelegenheid om een stukje van Colombia te verkennen. Een absolute aanrader, een *hidden gem*. De diversiteit in natuur, landschappen en mensen; de pittige (steile) wandeltochten afgewisseld met betoverende valleien en helderblauwe zeeën; het ontprikkelen in de jungle; het genieten van *the simple slow life*, ... net wat ik (en velen onder ons) nodig had. Dit is echter geen reisblog, dus maak ik ook graag de koppeling met ons veld. Wat me vooral bijbleef van Colombia is het gebrek aan onbezonnenheid waarmee je aan deze trip begint. In elk verslag of voorbereidend document lees je over de grote onveiligheid in het land, het geweld, de alomtegenwoordige misdaad, en de kans om bestolen en overvallen te worden. Informatie die je even doet aarzelen om een reis naar Colombia te plannen. Ja, het is belangrijk om goed voorbereid te vertrekken en alert te blijven. *Safety first*. Maar die paniekzaaierij zorgt ervoor dat je continu op je hoede bent, wat een rem zet op plezier en ontspanning. Hoewel seksuologen verondersteld worden te weten hoezeer 'pas op' boodschappen spontaneïteit en genot in de weg staan, duurde het even voor ik die preventieve modus kon loslaten om ruimte te maken voor echt ervaren, voelen en beleven. Laat ons daar dus toch ... tja ... *voorzichtig* mee blijven.

'Het piekte even' toen ik terugkwam, om het op zijn Vlaams te zeggen. Maar nu dus terug aan het werk, met volle batterijen en veel mooie ervaringen rijker. Klaar om jullie het komende nummer te presenteren, waarin we een diversiteit aan artikelen brengen.

Luk Gijs en collega's brengen een mooi eerbetoen aan Jos Frenken die enkele maanden geleden helaas van ons is heengegaan. Een stimulerende en enthousiasmerende mentor voor velen. Uit hun schets blijkt nog maar eens duidelijk hoe groot zijn impact is op ons denken en handelen mbt seksuele disfuncties en allereerste thema's binnen de forensische seksuologie. Vele van zijn boeken en publicaties zijn nog steeds actueel, mede dankzij zijn kritische en analyserende blik. Een *In Memoriam* en oprechte dank zijn hier dus zeker op zijn plaats.

Line Vrancken en collega's kaarten het recht op de beleving en expressie van seksualiteit aan binnen een residentiele forensische setting, een thema waar ook Jos Frenken allerlei ideeën over had. Uit hun bevraging onder hulpverleners bij verschillende forensische afdelingen in Vlaanderen blijkt een gebrek aan eenduidig beleid, waarbij het belang van seksuele activiteit en seksueel plezier onderkend wordt, maar de invulling daarvan sterk uiteenloopt.

Jeffrie Quarsie schuift vanuit zijn eigen observaties als medicus in het vluchtelingenkamp Moria te Lesbos een eerder controversiële stelling naar voren, namelijk dat verkrachting een verandering kan teweegbrengen in de oriëntatie van het seksueel verlangen van heteroseksuele (?) mannelijke slachtoffers. Hoewel seksueel gedrag en seksuele verlangens niet noodzakelijk samenhangen met seksuele oriëntatie, gaat dit in tegen de wetenschappelijke idee dat homoseksuele verlangens bij mannen eerder stabiel zijn, in vergelijking met de seksualiteitsbeleving van vrouwen die veeleer als fluïde beschreven wordt. Het spreekt voor zich dat op basis van deze casus geen solide, en al zeker geen causale, uitspraken gedaan kunnen worden. Na de casusbespreking en literatuurschets brengt Quarsie dan ook de nodig nuance aan en formuleert een vraag naar meer onderzoek.

Daarna volgt een integrale weergave van de lezing van Paula Vennix tijdens het voorjaarscongres van de NVVS op vrijdag 25 maart 2022, waarin ze haar visie op (de evolutie in het denken over) transgender weergeeft. Met de nodige deskundigheid stelt ze begrippen en denkwijzen in vraag, wijst ze op hiaten en het (belang van) niet weten. Ze concludeert dat het vooral gaat om de vraag *hoe* men wil genderen en hoe (wij als hulpverlener en onderzoeker) dat mogelijk kunnen maken.

Enkele maanden geleden namen Marianne Cense en Jenneke van Ditzhuijzen het initiatief om een nieuw platform op te richten dat tot doel heeft om Nederlandse (en wie weet op termijn ook Belgische?) onderzoekers op het thema seks samen te brengen. Seks wordt hier gedefinieerd in de breedste zin van het woord; dus seksualiteit, gender, seks en relaties, seksuele, sekse- en genderdiversiteit, seksuele- en reproductieve gezondheid, etc. SEKSO biedt de mogelijkheid aan junior en senior onderzoekers om te netwerken, elkaar te inspireren en ideeën uit te wisselen en aldus zichtbaarheid en samenwerking te stimuleren. Na een introductie over de missie en doelen van dit nieuw Nederlands netwerk voor seksonderzoekers, brengen Lika Brinkman, Jenneke van Ditzhuijzen en Marianne Cense verslag uit over het startsymposium dat plaatsvond op 13 oktober. Eerst was er ruimte voor het identificeren en bespreken van een aantal dilemma's en knooppunten waar seksonderzoekers veelvuldig mee geconfronteerd worden, en daarna gaf Ine Vanwesenbeeck een *keynote* waarin ze reflecteerde op deze heikele kwesties en een kader bood. Met het oog op de toekomst worden uitdagingen en trends in seksonderzoek besproken en de verdere uitbouw en invulling van SEKSO. Een prachtig initiatief dat hier vast nog vaak aan bod zal komen.

We sluiten af met een verslag van het congres van de *European Federation of Sexology* dat begin juli plaatsvond in Aalborg. De laatste jaren ontvingen we nauwelijks inzendingen voor de rubriek congresverslagen en we hopen dat dit verslag jullie kan aanmoedigen en inspireren. Als je een interessant congres of studiedag

bijgewoond hebt, aarzel niet om een verslag in te sturen zodat we op de hoogte blijven van initiatieven in ons veld. Ook het literatuurbulletin kan best wel jullie input gebruiken. Indien er een boek verschijnt dat rechtsreeks relevant is voor de seksuologie over een thema waar je zelf affiniteit mee hebt, dan nodigen we je uit om een recensie te schrijven. Geef even aan welk boek je wil reviewen en als de recensie geplaatst wordt in het tijdschrift kan je het boek declareren. Onze trouwe recensent van dienst, Ine Vanwesenbeeck, geeft ook in dit nummer haar bevlogen mening over een recent verschenen boek dat het feminisme in de 21ste eeuw kadert.

Ik ben ervan overtuigd dat dit nummer genoeg stof biedt om over na te tafelen. Ik wens jullie prettige feesten toe en een inspirerende start van het nieuwe jaar.

ADVERTENTIE

Pelvitec

Gladde siliconen pelottes
Diverse sets óf per stuk te bestellen

Meer informatie:
www.pelvitec.nl of mail naar info@pelvitec.nl